

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI. 410.012.05.2020

Paweł Szczepaniak
Komendant Powiatowy Policji w Starachowicach
Komenda Powiatowa Policji w Starachowicach
al. Armii Krajowej 27, 27-200 Starachowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/030 – Eliminowanie z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Policji Powiatowej w Starachowicach (dalej: KPP lub Komenda), al. Armii Krajowej 27, 27-200 Starachowice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Komendantem Powiatowym Policji w Starachowicach (dalej: Komendant) jest od 9 stycznia 2016 r. nadkomisarz Paweł Szczepaniak. (akta kontroli str. 3-4)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie organizacyjno-kadrowe i techniczne do kontroli kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu. 2. Działania w zakresie eliminacji z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub innych środków działających podobnie do alkoholu.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (I półrocze), z wykorzystaniem dowodów przed tym okresem, mających bezpośredni związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Arkadiusz Pawlik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/71/2020 z 21 września 2020 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Przygotowanie organizacyjno-kadrowe KPP w okresie objętym kontrolą umożliwiło przeprowadzanie kontroli kierujących pod kątem prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości, po spożyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. Jednak intensywność takich działań Komendy, mierzona liczbą przeprowadzonych badań wśród kierowców, zmalała w tym czasie³. Jednocześnie w latach 2018 – 2020 (30 września) systematycznie wzrastał odsetek badań (0,53%, 0,85% i 2,13%), w wyniku których ujawniono kierujących pod wpływem alkoholu i środków podobnie działających w stosunku do ogółu badań. Dane te, zwłaszcza w kontekście informacji o rosnącej liczbie nietrzeźwych kierowców⁴, wskazują, że działania KPP nie mogły być uznane za wystarczająco skuteczne w eliminowaniu zagrożenia wynikającego z kierowania pojazdami przez osoby znajdujące się w stanie nietrzeźwości, po spożyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu⁵.

Zdecydowana większość⁶ funkcjonariuszy w Wydziale Ruchu Drogowego KPP (dalej WRD lub Wydział) odbyła szkolenie w zakresie ruchu drogowego.

Komenda była wyposażona w urządzenia pomiarowe, wykorzystywane do badania kierowców na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu, a od 2020 r. także w urządzenie do wykrywania narkotyków⁷. Funkcjonariusze WRD do badań tzw. dowodowych używali aparatury z aktualnymi świadectwami wzorcowania, natomiast niepodlegające wzorcowaniu alkomaty przesiewowe, wykorzystywane do wstępnych badań na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu, a będące na wyposażeniu Wydziału, nie były w okresie 2017-2020 (30 września) kalibrowane zgodnie z zalecaną częstotliwością⁸, co mogło skutkować nie tylko utratą gwarancji, ale przede wszystkim wpływać na wiarygodność przeprowadzanych pomiarów.

Policjanci na bieżąco, w czasie kontroli drogowej, dokonywali sprawdzeń kierowców w policyjnych i pozapolicyjnych systemach informatycznych w zakresie posiadanych uprawnień do kierowania pojazdami, cofnięcia lub zatrzymania tych uprawnień, zakazów prowadzenia pojazdów oraz wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji. Zatrzymane prawa jazdy były przekazywane do sądu uprawnionego do rozpoznania sprawy o wykroczenie lub prokuratorowi (w przypadku przestępstw) w terminie wynikającym z art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym⁹.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Działania funkcjonariuszy Wydziału doprowadziły do ujawnienia w latach 2018 – 2020 (30 września) odpowiednio 182, 246, 276 i 206 kierujących będących w stanie nietrzeźwości, po spożyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu w każdym roku w okresie objętym kontrolą, przy malejącej od 2018 r. liczbie wykonanych badań (odpowiednio: 45,8 tys., 46,5 tys., 32,4 tys. i 9,7 tys.). Przeprowadzono 193 badania na obecność środków odurzających.

⁴ Na takie zjawisko wskazują m.in. policyjne statystyki (np. w 2019 roku odnotowano wzrost liczby zatrzymanych osób kierujących pod wpływem alkoholu – było ich ponad 111 tys., o 6 tys. więcej, niż w roku poprzednim).

⁵ W latach 2017–2020 (I półrocze) malała liczba zdarzeń drogowych, których sprawcami byli nietrzeźwi kierowcy lub po spożyciu alkoholu.

⁶ W latach 2017-2019 odpowiednio trzech, dwóch i trzech funkcjonariuszy nie miało tego przeszkolenia; w roku 2020 liczba nieprzeszkolonych wyniosła sześć, gdyż zatrudniono trzech funkcjonariuszy, a kursy specjalistyczne nie były organizowane z uwagi na sytuację epidemiczną.

⁷ Upřednio do badań używano tylko jednorazowych testów narkotykowych.

⁸ W okresie tym kalibracji poddano jedynie raz jedno z pięciu urządzeń.

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 110, ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Działania Policji w zakresie eliminacji z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu

Opis stanu faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjno-kadrowe i techniczne do kontroli kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu

W strukturze organizacyjnej Komendy znajdowały się m.in. WRD, Wydział Prewencji oraz Wydział do Walki z Przestępczością Przeciwno Mieniu i Przestępczości Nieletnich (WdWP). Komendantowi w zakresie realizowania ustawowych zadań Policji podlegał komendant Komisariatu Policji w Brodach. Ponadto 15 stycznia 2018 r. w strukturze Komendy utworzono nową komórkę organizacyjną, tj. Posterunek Policji w Mircu.

(akta kontroli str. 5-23)

Stan zatrudnienia w WRD przez cały okres objęty kontrolą wynosił 21 policjantów (wraz z Naczelnikiem), przy czym do 31 maja 2017 r. policjantów faktycznie pełniących służbę na drogach było 20, a od 1 czerwca 2018 r. – 18. Było to wynikiem rozkazu organizacyjnego Komendanta w sprawie zmian organizacyjno-kadrowych. W WRD utworzono dwie komórki niższego szczebla, tj. ogniwa, będące w nadzorze powołanych dwóch kierowników ogniw. W uzasadnieniu do ww. rozkazu Komendant podał m.in. że *ciągły rozwój motoryzacji i zmieniające się przepisy prawne (...) wymagają stosowania nowych rozwiązań, dających możliwość sprawnej i skutecznej realizacji zadań służbowych. Takie rozwiązanie (...) wpłynie na jakość realizowanych zadań w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie powiatu.*

(akta kontroli str. 24, 27-29)

W opinii Komendanta stan kadrowy pionu ruchu drogowego jest adekwatny do potrzeb związanych z realizacją obowiązku w zakresie kontroli ruchu drogowego (w tym przeprowadzania badań kierujących, znajdujących się pod wpływem alkoholu i środków odurzających) i *gwarantuje prawidłową realizację powierzonych zadań służbowych.* Komendant podkreślił, że wzrasta przede wszystkim obciążenie pracą innych wydziałów oraz Komisariatu Policji w Brodach, które wygenerowały od 150 (WdWP) do 930 nadgodzin (Wydział Prewencji), przy 42 nadgodzinach WRD, a zatem *ewentualne zwiększenie stanu etatowego WRD powinno nastąpić w ostatniej kolejności, po wcześniejszym zwiększeniu stanów etatowych wszystkich innych komórek.*

(akta kontroli str. 150-151)

Sześciu funkcjonariuszy WRD (w tym powołani od 1 czerwca 2018 r. na stanowiska kierowników ogniw) ukończyło w latach 2008-2013 kurs specjalistyczny ruchu drogowego. Spośród pozostałych 14 funkcjonariuszy WRD wg stanu na:

- 31 grudnia 2017 r. 11 ukończyło zarówno część ogólną jak i szczegółową przeszkolenia specjalistycznego w zakresie ruchu drogowego;
- 31 grudnia 2018 r. 12 ukończyło część ogólną, a 10 część szczegółową;
- 31 grudnia 2019 r. 11 ukończyło część ogólną, 10 część szczegółową, a jeden zatrudniony w 2019 r. kurs specjalistyczny ruchu drogowego w 2012 r.;
- 30 czerwca 2020 r. ośmiu ukończyło część ogólną, siedmiu część szczegółową i jeden kurs specjalistyczny ruchu drogowego.

Spadek liczby funkcjonariuszy, którzy zostali przeszkoleni wynika z rotacji kadr. W miejsce funkcjonariuszy przeniesionych do innych Wydziałów lub jednostek, którzy ukończyli szkolenie, zostali zatrudnieni nowi funkcjonariusze.

(akta kontroli str. 150-151)

Komenda w zakresie potrzeb szkoleniowych dotyczących kursów specjalistycznych w zakresie ruchu drogowego (część ogólna) zgłosiła na lata 2017-2019 zapotrzebowanie na przeszkolenie odpowiednio: trzech, dwóch i dwóch policjantów. Z Komendy Głównej Policji (KGP) otrzymała limity na przeszkolenie odpowiednio trzech, jednego i jednego policjanta, które w całości wykorzystano.

W odniesieniu do części szczególnej ww. kursu na lata 2017-2019 zgłoszono zapotrzebowanie na trzy, dwa i dwa miejsca, co odpowiadało, wg Naczelnika WRD, potrzebom szkoleniowym w tym zakresie. Otrzymało z KGP limity na trzy, jedno i jedno miejsce, które w 2017 r. wykorzystano w całości. Pomimo tego, iż na lata 2018-2019 otrzymano po jednym miejscu na szkolenie, to z Komendy nie skierowano żadnego policjanta. Jak wyjaśnił były Naczelnik WRD przydzielone limity były imienne i nie mogły zostać wykorzystane, gdyż w 2018 r. policjant, któremu przyznano miejsce został przeniesiony do garnizonu mazowieckiego, a w 2019 r. inny wskazany policjant w czasie, kiedy był organizowany kurs, otrzymał zgodę na urlop rodzicielski.

W roku 2020 kursy zostały wstrzymane w związku z sytuacją epidemiczną w kraju.

(akta kontroli str. 25, 29-31)

NIK zwraca uwagę na potrzebę podejmowania działań umożliwiających uzyskanie zgody Komendy Głównej Policji na skierowanie na szkolenie innego funkcjonariusza w sytuacjach takich, o których mowa w wyjaśnieniach.

Wyposażenie Komendy w urządzenia elektroniczne do badań na zawartość alkoholu przedstawiało się następująco:

- w latach 2017-2018 pięć urządzeń typu AlcoBlow, cztery Alco-Sensor IV oraz dwa Alcometry A 2.0.;
- w latach 2019-2020 osiem AlcoBlow, siedem Alco-Sensor IV, dwa Alcometry A 2.0. oraz Alcotest Drager 7410.

Z powyższych urządzeń do dyspozycji funkcjonariuszy WRD przez cały okres objęty kontrolą NIK były cztery Alco-Sensory IV oraz w latach 2017-2020 odpowiednio cztery, trzy, pięć i pięć urządzeń AlcoBlow. Ponadto w WRD od 2020 r. było urządzenie do wykrywania substancji odurzających w ślinie AquilaScan WDTP-10.

Z Wydziału Zaopatrzenia i Inwestycji Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach (KWP) przekazano Komendzie w latach 2017-2020 odpowiednio 5, 10, 52 i 10 szt. narkotestów DrugWipe6S oraz w latach 2017-2018 odpowiednio 70 i 15 sztuk narkotestów OralView. W grudniu 2019 KWP przekazała tester elektroniczny AquilaScan z kompletem 150 szt. kaset testowych.

(akta kontroli str. 26,32)

W ocenie Zastępcy Komendanta Tomasza Jedlińskiego oraz Naczelnika WRD Łukasza Chody liczba urządzeń pomiarowych do badań zawartości alkoholu oraz testów i urządzeń do badań obecności środków działających podobnie do alkoholu, będących na wyposażeniu WRD, była w zupełności wystarczająca do skutecznej realizacji zadań w zakresie eliminacji z ruchu drogowego nietrzeźwych kierowców.

(akta kontroli str. 184-185)

Analizie poddano dokumentację wszystkich 10 urządzeń pomiarowych¹⁰ znajdujących się na wyposażeniu Komendy, uprawniających do wykonywania badań na zawartość alkoholu i podlegających wzorcowaniu. W Komendzie dostępne były

¹⁰ Z badania wyłączono urządzenia AlcoBlow, które nie wymagają wzorcowania.

dla tych urządzeń: książka dowodowego analizatora wydechu, instrukcja obsługi oraz świadectwo wzorcowania.

W okresie 2017-2020 (I półrocze) urządzenia te powinny zostać poddane wzorcowaniu łącznie 63 razy. W zalecany przez akredytowane laboratorium półrocznym terminie przeprowadzono wzorcowanie sześć razy. W pozostałych 57 przypadkach wzorcowanie przeprowadzono w terminie dłuższym średnio o 12 dni.

Z powyższych 10 urządzeń w WDR znajdowały się cztery urządzenia Alco-Sensor, które powinny być wzorcowane 26 razy. W zalecany terminie nie przeprowadzono żadnego wzorcowania, a termin został przekroczony średnio o 10 dni (od trzech do 15 dni).

(akta kontroli str. 26, 33-47)

Jak wyjaśnił Zastępca Komendanta Tomasz Jedliński, w Komendzie urządzenia podlegające kalibracji, celem maksymalnego wykorzystania eksploatowane są do ostatniego dnia wzorcowania. Z reguły w dniu następnym, w którym kończy się legalizacja urządzenia zgodnie z obowiązującymi ustaleniami każdorazowo przekazywane są do osoby odpowiedzialnej za przekazanie urządzenia do firmy zajmującej się wzorcowaniem. Następnie zgodnie z wypracowanym schematem urządzenie wysyłane jest do firmy zajmującej się wykonaniem w/w usługi. Należy jednoznacznie wskazać, że Komenda nie ma wpływu na czas, w jakim po otrzymaniu urządzenia firma zewnętrzna dokona wzorcowania urządzenia, wobec czego data wyznaczonego terminu wzorcowania z faktycznym jego przeprowadzeniem nie może być taka sama. Należy również pamiętać, że czas jaki jest potrzebny na odebranie urządzenia przez kuriera, dostarczenie do firmy zajmującej się wzorcowaniem, oraz sama kalibracja wpływa na rozbieżności. W Komendzie bezpośredni przełożony policjantów, którzy zajmują się tematyką badań stanu trzeźwości odpowiada za przeznaczone do tego celu urządzenia, natomiast koordynatorem terminów związanych z wysyłaniem urządzeń do wzorcowania jest inspektor (...). Nie można mówić, że wykonanie wzorcowania nie odbyło się w terminie ponieważ istotne jest, aby urządzenie zgodnie z zasadą ekonomiki wykorzystywane było w służbie do ostatniego dnia czasu kiedy posiada wzorcowanie. W przepisach nie ma zapisu w jakim dane urządzenie wyłącza się z użytkowania tzn. czy ma być wysłane do wzorcowania jeszcze w trakcie jego trwania czy też np. w pierwszym dniu po jego wygaśnięciu.

(akta kontroli str. 326-329)

Inspektor w Zespole Ewidencji, Rozliczeń i Zaopatrzenia (o którym mowa wyżej) w wyjaśnieniach potwierdził zdanie Zastępcy Komendanta i dodał, że w przypadku alkometrów A2.0. różnica w terminach ważności wzorcowania może być jeszcze większa od pozostałych z uwagi na to, iż na bieżąco użytkowane w jednostce jest jedno urządzenie tego typu. Drugie urządzenie traktowane jest jako awaryjne lub zastępcze w czasie załatwiania formalności przedłużenia legalizacji tego użytkowanego.

(akta kontroli str. 323-325)

Na podstawie Rejestrów badań przeprowadzonych urządzeniami elektronicznymi do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu stwierdzono, iż w dniach, kiedy brak było ważnego świadectwa wzorcowania nie przeprowadzono tymi urządzeniami badań.

(akta kontroli str. 33-35)

Szczegółowemu badaniu poddano także pięć urządzeń AlcoBlow¹¹ (wszystkie będące na wyposażeniu WRD wg stanu na 30 września 2020 r.). Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą NIK kalibracji nie przeprowadzono dla czterech urządzeń:

- jednego przekazanego przez Starostwo Powiatowe w Starachowicach w sierpniu 2018 r. wraz z ważnym zaświadczeniem kalibracji z 16 sierpnia 2018 r.;
- dwóch będących na stanie WRD od 28 lutego 2019 r. wraz z certyfikatami kalibracji pierwotnej z 18 grudnia 2018 r. (ponowne sprawdzenie analizatorów zalecono na czerwiec 2019 r.);
- jednego, dla którego przeprowadzono kalibrację 12 grudnia 2016 r.

Dla piątego z urządzeń, które było na stanie WRD od 20 czerwca 2012 r., w okresie objętym kontrolą kalibrację przeprowadzono jednokrotnie (7 maja 2019 r.).

(akta kontroli str. 26, 316-319)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W latach 2017-2020 (do 30 września) WRD używał do przeprowadzenia wstępnych badań na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu pięciu alkomatów AlcoBlow, które w tym okresie nie były kalibrowane (za wyjątkiem urządzenia, które ważną kalibrację miało w okresie od 7 maja 2019 r. do 6 maja 2020 r.).

W trakcie kontroli NIK, dwa¹² spośród pięciu alkomatów były objęte dwuletnią gwarancją. Producent tych alkomatów wymagał kalibracji co sześć miesięcy. Zgodnie z warunkami gwarancji dla tych urządzeń *do obowiązków posiadacza testera trzeźwości należy przeprowadzenie co sześć miesięcy odpłatnej kalibracji sensora pod groźbą utraty gwarancji.*

(akta kontroli str. 63-65, 186-203, 316, 337-338, 341-352)

Z wyjaśnień inspektora w Zespole Ewidencji, Rozliczeń i Zaopatrzenia oraz z zakresu jego obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności wynika, że do obowiązków tego inspektora nie należy sprawdzanie terminów ważności wzorcowania i kalibracji urządzeń, a jedynie zamówienie kuriera i przesłanie urządzenia do firm, z którym KWP ma zawarte umowy na kalibrację urządzeń pomiarowych.

(akta kontroli str. 319-322)

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że wyniki badań tymi urządzeniami nie stanowią materiału dowodowego. W przypadku pozytywnego wyniku lub podejrzenia, że urządzenie mogło wskazać wartość nieprawidłową *należy obowiązkowo potwierdzić badanie urządzeniem działającym na zasadzie spektrometrii w podczerwieni lub elektrochemicznego utleniania alkoholu.* Dodał, że policjanci nie zgłaszali mu problemów z urządzeniami AlcoBlow oraz że urządzenia zostaną wysłane do kalibracji.

(akta kontroli str. 335-336)

Naczelnik WRD złożył tożsame wyjaśnienia oraz podkreślił m.in., że wprawdzie w instrukcji obsługi producent wskazuje kalibrację w okresie 6-12 miesięcy, to jednak wskazał, że kalibracja może zostać wykonana w innych okresach w przypadku, kiedy wystąpiło podejrzenie, że urządzenie jest niesprawne.

(akta kontroli str. 337-338)

¹¹ O numerach AB 135021, AB58101, AB 136966, AB 136968, AB 69279.

¹² Alkomaty użytkowane od 28 lutego 2019 r.

NIK podkreśla, że gdyby urządzenia były kalibrowane zgodnie z zaleceniami producenta, nie zachodziłoby podejrzenie, że wskazały one wartość nieprawidłową. Fakt, że funkcjonariusze WRD nie zgłaszali problemów z urządzeniami, nie zwalnia od przeprowadzania kalibracji. Wyjaśnienia, iż wyniki pomiaru urządzeniami AlcoBlow nie stanowią wartości dowodowej, nie zasługują na uwzględnienie, bowiem wynik przeprowadzony nieskalibrowanym urządzeniem AlcoBlow mógłby wskazać na trzeźwość kierowcy, nawet gdyby był on w stanie po spożyciu alkoholu. Wówczas nie przeprowadzono by dodatkowego badania urządzeniem typu Alco-Sensor, a przebadany kierowca dalej byłby uczestnikiem ruchu, stwarzającym zagrożenie na drodze.

Opis stanu
faktycznego

2. Działania w zakresie eliminacji z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub innych środków działających podobnie do alkoholu

Przeprowadzanie badań z użyciem sprzętu specjalistycznego planowano przede wszystkim na podstawie otrzymywanych corocznie z Komendy Głównej Policji (KGP) *Planów działań kontrolno-prewencyjnych na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego*. Jednym z ramowych założeń ww. planów były działania ukierunkowane na przeprowadzanie badań stanu trzeźwości jak największej liczby kierujących pojazdami, przede wszystkim z wykorzystaniem taktyki tzw. *szybkich testów*, a tym samym ujawnianie i eliminowanie z ruchu kierujących pojazdami *po alkoholu* lub w stanie po użyciu środków działających podobnie do alkoholu (*Alkohol i narkotyki*). Ponadto w Komendzie przeprowadzano *analizy stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie podległym KPP*.

(akta kontroli str. 193-268, 292-309, 330-333)

Na terenie powiatu starachowickiego regularnie przeprowadzano dwa rodzaje działań na drogach w zakresie kontroli kierowców znajdujących się pod wpływem alkoholu lub podobnie działającego środka, tj. ww. *Alkohol i narkotyki* oraz *Trzeźwy poranek*¹³. Inicjatorem działań poza KGP była też KWP. Przeprowadzano także działania własne. Każdorazowo sporządzano aneks do planu działań, w których określano m.in. dzień (dni) i godziny przeprowadzania akcji, dyslokację służby, wykorzystywany sprzęt (np. videorejestратор, urządzenia do kontroli stanu trzeźwości), punkty kontroli stanu trzeźwości, wykaz sił i środków. Po zakończeniu działań sporządzano informację o osiągniętych efektach, którą przesyłano do KWP. W okresie 2017-2020 (30 września) przeprowadzono 110 takich działań. Przebadano 54 052 kierujących na zawartość alkoholu i 20 kierujących na zawartość środka działającego podobnie do alkoholu. Ujawniono: 72 kierujących po spożyciu alkoholu (0,14% przebadanych na zawartość alkoholu), 77 kierowców w stanie nietrzeźwości (0,14%), siedmiu kierujących pod wpływem środków odurzających (35%). Zatrzymano 94 praw jazdy.

(akta kontroli str. 87-97)

W latach 2017-2020 (I półrocze) liczba wypadków drogowych, których sprawcami byli nietrzeźwi kierowcy lub kierujący po spożyciu alkoholu corocznie malała i wyniosła kolejno: 16, 15, 9 i 2. Liczba kolizji utrzymywała się na podobnym poziomie i wyniosła: 42, 45, 42 i 12. Liczba zabitych w wypadkach, których sprawcami byli nietrzeźwi kierujący wyniosła: 1, 6, 2 i 1.

(akta kontroli str. 163-166, 193-268)

Zgodnie z § 13 pkt 1 i 6 regulaminu organizacyjnego Komendy, do zadań WdWP należało wykonywanie czynności operacyjnych i dochodzeniowo-śledczych w celu

¹³ W przypadku działań własnych Komendy akcja na drogach nosiła kryptonim: *Trzeźwy autobus, Trzeźwa gmina, Trzeźwy wieczór*.

ujawniania przestępstw i czynów karalnych oraz terminowe rozliczanie postępowań przygotowawczych i wprowadzanie danych do policyjnych baz danych. Do zadań Wydziału Prewencji należało prowadzenie czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia (§ 15 pkt 15 ww. regulaminu). W związku z powyższym sprawy dotyczące przestępstw wynikających z art. 178a Kodeksu karnego (prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego) funkcjonariusze WRD przekazywali WdWP, a sprawy dotyczące wykroczeń wynikające z art. 87 Kodeksu wykroczeń (prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu) do Wydziału Prewencji.

(akta kontroli str. 5,8-10)

Liczba zatrzymanych praw jazdy wyniosła w 2019 r. 58, z czego 29 przekazano do WdWP i 29 do Wydziału Prewencji, a w 2020 r. (do 30 września) zatrzymano 29 praw jazdy (przekazano odpowiednio 15 i 14). Szczegółowej analizie poddano 30 spraw dotyczących zatrzymanych praw jazdy w 2019 r. (52%) oraz wszystkie z 2020 r. Stwierdzono, iż prawa jazdy były przekazywane prokuratorowi (w przypadku przestępstw) lub do sądu uprawnionego do rozpoznania sprawy o wykroczenie w terminie wynikającym z art. 136 ust. 1 ustawy – Prawo o ruchu drogowym. Średni czas od dnia popełnienia przestępstwa lub wykroczenia do dnia przekazania zatrzymanego prawa jazdy właściwemu organowi wyniósł niecałe trzy dni i nigdy nie przekroczył pięciu dni.

(akta kontroli str. 48-86)

Funkcjonariusze KPP w Starachowicach nie wprowadzali informacji dotyczących zatrzymanych praw jazdy do Centralnej Ewidencji Kierowców. Zgodnie z § 35 ust. 1 zarządzenia Komendanta Głównego Policji nr 70/2019 z dnia 2 grudnia 2019 roku w sprawie Krajowego Systemu Informacyjnego Policji¹⁴, w zbiorze *KSIP Rzecz rejestruje się i przetwarza w formie rejestracji rzeczy informacje o rzeczach (...) związanych z przestępstwem lub wykroczeniem oraz posiadających numery umożliwiające ich jednoznaczną identyfikację (...)*. W § 35 ust. 4 pkt 1 zapisano, iż rejestracja informacji o rzeczach określonych w ust. 1 obejmuje m.in. dokumenty w znaczeniu określonym w art. 115 § 14 Kodeksu karnego i art. 47 § 8 Kodeksu wykroczeń (*Dokumentem jest każdy przedmiot lub inny zapisany nośnik informacji, z którym jest związane określone prawo, albo który ze względu na zawartą w nim treść stanowi dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne*).

Funkcjonariusze WRD po zakończeniu służby drogowej dane o zatrzymanych prawach jazdy przekazywali dyżurującym (policjanci z Wydziału Prewencji), którzy wprowadzali je do KSIP. Analizie poddano terminowość wprowadzania danych dotyczących zatrzymanych praw jazdy do KSIP i stwierdzono, że dane wprowadzano niezwłocznie, tj. tego samego dnia lub następnego dnia rano w przypadku, kiedy funkcjonariusze WRD pełnili służbę w godzinach 22.00 - 6.00. Nie stwierdzono przypadku zamieszczenia danych w KSIP później niż 24 godziny od zatrzymania dokumentu.

(akta kontroli str. 48-50,84,86)

Liczba funkcjonariuszy WRD pełniących służbę na drodze w latach 2017-2020 (I półrocze), którzy nie uczestniczyli w szkoleniu specjalistycznym w zakresie ruchu drogowego wyniosła odpowiednio (na koniec każdego roku i wg stanu na

---

¹⁴ Dz. Urz. KGP poz. 114, ze zm.

30 czerwca 2020 r.): trzy osoby (15%)¹⁵, cztery (22%)¹⁶, cztery (22%)¹⁷ i pięć osób (28%)¹⁸.

(akta kontroli str. 186-187)

Kontrole kierowców, w tym badania na zawartość alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu, prowadzone były codziennie oraz w ramach określonych działań przez wszystkich funkcjonariuszy WRD, niezależnie od posiadanego przeszkolenia specjalistycznego w zakresie ruchu drogowego (część szczególna). Badania kierujących przeprowadzane były przy użyciu sprzętu pomiarowego tj. Alcoblow, Alco-Sensor, testów OralView, DrugWipe 6S oraz od 2020 r. testera elektronicznego AquilaScan.

Ustalono, na podstawie przedłożonej dokumentacji, że w celu zapewnienia prawidłowej realizacji wyznaczonych zadań w WRD w trakcie dyslokacji służby tworzone były patrole, w których dowódcą był funkcjonariusz posiadający pełne przeszkolenie z zakresu ruchu drogowego.

WRD otrzymał z KWP w latach 2017-2019 152 szt. narkotestów (85 szt. OralView i 67 szt. DrugWipe 6S). Pomimo tego, że w powyższym okresie wykonano 137 badań, to wszystkie testy zostały wykorzystane, gdyż jak oświadczył Michał Zatorski, Kierownik Ogniw WRD, zdarzało się, że test był wadliwy (zwłaszcza w przypadku testu OralView) i badanie należało powtórzyć, używając kolejnego testu.

W latach 2017-2019 wszystkie testy zostały wykonane za pomocą narkotestów OralView i DrugWipe 6S. W 2020 r. 50 testów przeprowadzono za pomocą urządzenia AquilaScan, a pozostałe 8 za pomocą ww. narkotestów.

(akta kontroli str. 32, 98-149, 269-274, 310-315, 334)

W ocenie Zastępcy Komendanta Tomasza Jedlińskiego oraz Naczelnika WRD Łukasza Chody, *wszyscy policjanci pełniący służbę na drodze posiadają pełne kompetencje związane z badaniem stanu trzeźwości jak również do oceny kierujących pod kątem zażycia środków odurzających.*

(akta kontroli str. 184-185)

Z przeprowadzonego badania ankietowego, w którym wzięło udział 15 funkcjonariuszy spośród 18 pełniących „służbę na drodze”, wynika, że:

- 83% zna i potrafi szczegółowo opisać zachowanie kierującego znajdującego się pod wpływem alkoholu i/lub środków działających podobnie do alkoholu (10 z 12 ankietowanych, którzy udzielili odpowiedzi);
- 15% potrafi szczegółowo opisać różnice pomiędzy objawami zażycia pochodnych amfetaminy, LSD, opioidów, NSP, itp., a objawami powodowanymi przez substancje zawarte w lekach na receptę (dwóch z 13).
- 58% nie potrafi w każdym przypadku ocenić, czy kierujący znajduje się pod wpływem środków odurzających (siedmiu z 12);
- 67% respondentów uznało za konieczne częstsze kierowanie do odbicia szkoleń uzupełniających/przypominających, dotyczących poszerzania wiedzy w zakresie przeprowadzania pomiaru na zawartość alkoholu lub innych środków działających podobnie do alkoholu (ośmiu na 12).

(akta kontroli str. 275-283)

¹⁵ Osoby zatrudnione w WRD 1 maja 2016 r., 1 czerwca 2017 r. i 1 lipca 2017 r.

¹⁶ Osoby zatrudnione w WRD 1 maja 2016 r., 1 czerwca 2017 r. oraz dwie 1 stycznia 2018 r.

¹⁷ Osoby zatrudnione w WRD 1 stycznia 2018 r., 1 lipca 2019 r., 1 listopada 2019 r., 1 grudnia 2019 r.

¹⁸ Osoby zatrudnione w WRD 1 stycznia 2018 r., 1 lipca 2019 r., 1 listopada 2019 r., 27 lutego 2020 r. i 22 maja 2020 r.

W ocenie Tomasza Jedlińskiego jako osoby pełniącej nadzór służbowy, liczba kierujących poddanych badaniu na zawartość środka działającego podobnie do alkoholu nie była zbyt mała.

(akta kontroli str. 330-333)

Liczba kierujących, poddanych badaniu na zawartość alkoholu, przeprowadzonych przez funkcjonariuszy WRD wyniosła w latach 2017-2020 (do 30 września) 134,4 tys., tj. odpowiednio: 45,8 tys., 46,5 tys., 32,4 tys. i 9,7 tys. zł. Liczbę kierujących poddanych badaniu na zawartość środka działającego podobnie do alkoholu opisano powyżej.

(akta kontroli str. 98-149, 181-182, 310-315)

Analiza Wykazów pobranych do służby urządzeń kontrolno-pomiarowych w latach 2017-2020 (do 30 września) wykazała, że każdorazowo funkcjonariusze Wydziału pobierali urządzenie Alco-sensor oraz Alcoblow. Zgodnie z Rejestrami badań przeprowadzonych urządzeniami elektronicznymi do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu w ww. okresie poddano badaniu urządzeniami Alco-sensor 3175 osób.

Zgodnie z danymi z Systemie Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji¹⁹ średnio na dobę kontroli poddano: w 2017 r. – 125, w 2018 r. – 127, w 2019 r. – 89, a w pierwszych trzech kwartałach 2020 r. – 35 kierowców.

(akta kontroli str. 98-149, 188-189, 310-315)

Analizie poddano wykorzystanie czterech urządzeń pomiarowych Alco-Sensor znajdujących się na wyposażeniu WRD, uprawniających do wykonywania badań na zawartość alkoholu, oraz urządzenie AquilaScan do wykrywania substancji odurzających. W wyniku analizy stwierdzono, że w okresie od 1 stycznia do 30 września 2020 r. urządzenie:

- nr 058557 pobrano w 199 dniach, a wykorzystywano w 90 dniach (45%);
- nr 070466 pobrano w 199 dniach, a wykorzystywano w 93 dniach (47%);
- nr 074405 pobrano w 179 dniach, a wykorzystywano w 77 dniach (43%);
- nr 103463²⁰ pobrano w 197 dniach, a wykorzystywano w 102 dniach (52%);
- nr 14000744 (AquilaScan) pobrano w 204 dniach, a wykorzystywano w 38 dniach (19%).

(akta kontroli str. 188-192a, 269-274)

Na pytanie o niski stopień wykorzystania powyższych urządzeń Tomasz Jedliński wyjaśnił: *policjanci pełniący służbę na drodze na wyposażeniu posiadają urządzenia typu Alco – Sensor IV (AS) jak również urządzenia Alcoblow (AB). Urządzenia AS pobierane są każdorazowo w każdej zmianie służby natomiast samo ich użycie czyli przeprowadzenie badania na konkretnym urządzeniu z reguły poprzedzone jest badaniem AB. Wynik pozytywny badania AB nie ma wartości dowodowej, określa tylko czy u osoby badanej w wydychanym powietrzu jest zawartość alkoholu czy nie. Mając na uwadze powyższe należy wskazać, że użycie AS na poziomie np. 43% nie świadczy o braku prowadzonych badań na zawartość alkoholu, a jedynie o realizacji zadań wynikających z „dowodowego” badania np. uczestników ruchu.*

(akta kontroli str. 330-333)

W latach 2017-2020 (do 30 września):

- liczba zatrzymanych praw jazdy wyniosła odpowiednio: 266, 386, 210, z tego za kierowanie po spożyciu alkoholu i środka działającego podobnie – 78 (29% wszystkich zatrzymanych praw jazdy), 58 (15%) i 29 (14%)²¹;

¹⁹ Dalej: SESPól.

²⁰ Od dnia 16 września 2020 r. w miejsce urządzenia o numerze 103463 urządzenie o numerze 116982.

- ujawniono odpowiednio: 139, 140, 117, 67 przestępstw określonych w art. 178a § 1 kk;
- ujawniono odpowiednio: 43, 106, 159, 139 wykroczeń określonych w art. 87 § 1, 87 § 1a i 87 § 2 kw;
- poddano badaniu odpowiednio 45,8 tys., 46,5 tys., 32,4 tys. i 9,7 tys. kierujących na zawartość alkoholu oraz 37, 56, 42 i 58 kierujących na zawartość środka działającego podobnie do alkoholu;
- ujawniono odpowiednio 182, 246, 276 i 206 kierujących pod wpływem alkoholu lub po użyciu środka działającego podobnie.

(akta kontroli str. 98-149, 181-182, 193-240)

Na pytanie o spadek liczby kierujących poddanych badaniu, pomimo że wzrasta zarówno liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców, jak i odsetek ujawnionych nietrzeźwych kierowców w stosunku do liczby poddanych badaniu, Zastępca Komendanta wyjaśnił, iż było to wynikiem absencji związanej z długotrwałymi zwolnieniami lekarskimi, odbieraniem urlopów wypoczynkowych, delegowaniem policjantów do wykonywania innych czynności, fluktuacją kadr, skierowaniem policjantów na kursy specjalistyczne. W 2020 r. spadek liczby badań związanych był z ogłoszeniem stanu epidemicznego.

(akta kontroli str. 330-333)

Analiza notatników służbowych czterech funkcjonariuszy²² (22% policjantów pełniących „służbę na drodze”) za okres październik 2019 r. – wrzesień 2020 r. wykazała, że sprzęt do badania stanu trzeźwości kierowców pobierano każdorazowo. Stwierdzono, że w każdym przypadku liczba przeprowadzonych kontroli stanu trzeźwości kierowców wykazana w notatniku służbowym odpowiadała liczbie wykazanej w *XIII/2 Statystycznej karcie czynności policjanta ruchu drogowego*²³ w systemie SESPOL.

(akta kontroli str. 167-178)

Łukasz Choda, Naczelnik WRD wyjaśnił, że ani jego, ani poprzednika funkcjonariusze nie informowali o trudnościach związanych z przeprowadzaniem badań na zawartość środków odurzających.

(akta kontroli str. 152-155)

Komendant Paweł Szczepaniak również wyjaśnił, że nie był informowany o takich trudnościach.

(akta kontroli str. 159-162)

Z 15 funkcjonariuszy, wśród których przeprowadzono badanie ankietowe, czterech odpowiedziało, że zgłaszało przełożonym uwagi dotyczące niedostatecznej, dla skutecznej kontroli na obecność środków odurzających, liczby narkotestów.

(akta kontroli str. 275-283)

Na temat sposobu weryfikacji informacji o kierujących podczas kontroli drogowej Naczelnik WRD podał w wyjaśnieniach, że odbywa się to na podstawie informacji zawartych w systemach informatycznych, takich jak: KSIP – Krajowy system informacji policyjnej, CEK – Centralna Ewidencja Kierowców, CEL – Centralna ewidencja ludności, SIS – System Informacyjny Shengen, RDO – Rejestr dowodów osobistych. *Sprawdzenia [funkcjonariusz] dokonuje na urządzeniu HTC, MTN Bluebird, Zebra, który posiada przy sobie podczas pełnienia służby na drodze. Nadmieniał, że każdy funkcjonariusz posiada środki łączności, dzięki którym może skorzystać z pomocy w sprawdzeniu osoby u oficera dyżurnego KPP. Informacje*

²¹ Dane podano od 2018 r. w związku z brakiem informacji za 2017 r.

²² Numery identyfikacyjne policjantów: 745914, 847563, 746206, 745432.

²³ Wybrano jeden dzień z każdego miesiąca.

o sprawdzanej osobie policjant otrzymuje z reguły w kilka minut na miejscu kontroli drogowej. Funkcjonariusz policji posiada i posiadał dostęp dzięki w/w urządzeniom do informacji o kierujących w zakresie: zatrzymanych uprawnień, cofniętych uprawnień, zakazu prowadzenia pojazdów (...). W odniesieniu do informacji o „nowych ułatwieniach” dla Policji, polegających na uzyskaniu przez te jednostki bezpośredniego dostępu do danych o uprawnieniach kierowcy, co ma wpłynąć na szybszą weryfikację danych i tym samym skrócić czas kontroli drogowej, która pojawiła się na stronie Ministerstwa Cyfryzacji 2 lipca 2020 r., Naczelnik wyjaśnił, że WRD nie posiada wiedzy na temat nowych ułatwień (...) jak również na jakim etapie są wdrażane rozwiązania umożliwiające weryfikację ważności nadanych uprawnień do kierowania pojazdami.

(akta kontroli str. 152-155)

WRD wg stanu na 1 stycznia 2017 r. dysponował pięcioma urządzeniami HTC. Na 31 grudnia 2017 i 2018 roku w dyspozycji Wydziału było siedem urządzeń Bluebird, na 31 grudnia 2019 r. sześć urządzeń Bluebird i jedno urządzenie Zebra, natomiast na 30 września 2020 r. sześć urządzeń Bluebird i dwa urządzenia Zebra.

(akta kontroli str. 180)

Jak wyjaśnił Komendant, w latach 2017 – 2020 nie przeprowadzono audytu ani kontroli wewnętrznych lub zewnętrznych w zakresie eliminowania z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

(akta kontroli str. 159-162)

Zgodnie z *Książką kontroli* KPP w powyższych latach pracownicy KWP lub KGP przeprowadzili 20 kontroli. Żadna nie dotyczyła ww. zakresu przedmiotowego. Ponadto w dniu 12 marca 2019 r. pracownicy Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi przeprowadzili kontrolę przyrządów do pomiaru prędkości w ruchu drogowych. Kontrolerzy nie wnieśli żadnych uwag.

(akta kontroli str. 339)

Na podstawie zapisów w rejestrach dotyczących skarg i wniosków stwierdzono, że w zakresie objętym niniejszą kontrolą NIK nie prowadzono żadnych postępowań skargowych.

(akta kontroli str. 179)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wniosek o wykonywanie kalibracji alkomatów przesiewowych z częstotliwością zalecaną przez producenta.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 23 grudnia 2020 r.

Kontroler
Arkadiusz Pawlik
specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

p.o. Wicedyrektor
Krzysztof Wilkosz

.....
Podpis